

Verplicht pubergesprek: niet betuttelend, wel nuttig

Bij een pubergesprek kunnen jongeren die vragen of problemen hebben vroegtijdig worden doorverwezen. foto Ilvy Njiokiktjien, ANP
ANP

Gesprek is een uitgelezen moment om het belang van gezond eten, genoeg bewegen en veilig vrijen aan te stippen. Goed dat daarvoor meer geld komt.

*YVONNE VAN SARK, DIRECTIELID YOUNGWORKS
JONGERENCOMMUNICATIEBUREAU CO-AUTEUR VAN DE BOEKEN 'PUBERBREIN BINNENSTEBUITEN' EN 'OVER DE TOP'.*

Vanaf volgend jaar krijgen alle jongeren vanaf 14 jaar in het voortgezet onderwijs een gesprek met een arts of verpleegkundige, het zogenaamde 'pubergesprek'; zo meldt het ministerie van VWS. Dit pubergesprek is onderdeel van een actieplan van 26 miljoen euro om de gezondheid van jongeren te verbeteren.

Het is tegen de trend in. Waar dit kabinet leefstijl-issues veelal tot eigen verantwoordelijkheid verklaarde (lees: bezuinigde op gezondheidsbevorderende maatregelen), komt nu extra budget vrij voor de jongerendoelgroep. Met een bedrag van 15 miljoen euro ontstaat zo ruimte voor een extra 'contactmoment' met 14-jarigen. Indien nodig volgen een extra gesprek, groepsbijeenkomst of gerichte ondersteuning van docenten. In het gesprek ligt de focus op gezond gewicht (geen onder- of overgewicht), maar ook sociaal-emotionele problemen, seksualiteit en gebruik van alcohol en drugs kunnen aan bod komen.

Deze investering roept kritische

geluiden op: 'Overmedicalisering', 'betuttelend', en - veelgehoord - 'het gaat toch goed met onze Nederlandse jeugd?' Ja, internationale onderzoeken concluderen steeds dat de Nederlandse jeugd floreert: we scoren relatief hoog op indicatoren rond welzijn en geluk en met de meeste jongeren gaat het doorgaans goed. Maar die onderzoeken laten ook andere tendensen zien: overgewicht neemt toe. Jongeren worden steeds zwaarder en onze norm over een gezond gewicht verschuift mee. Jongeren boven de 16 drinken verder nog steeds schrikbarend veel, en soa's als chlamydia komen helaas nog veel voor onder jongeren. Twee tot drie kinderen per klas worden mishandeld. Redenen volop dus voor een goed gesprek.

Interessant is ook dat jongeren er zelf positief tegenover staan. Een Vandaag ondervroeg zevenhonderd jongeren (12 tot en met 24 jaar): 63 procent vindt het pubergesprek een goede zaak. Een op de vijf zou er zelf gebruik van willen maken. Bij de 24 procent jongeren die zichzelf te dik vinden ligt die behoefte hoger, rond 32 procent. Echter, het gaat niet om de vraag of je er gebruik van wil maken; het gesprek dient zich gewoon aan. Hoeveel procent van de jongeren zou in een onderzoek aangeven dat ze jaarlijks naar de tandarts willen?

Twee jaar geleden sprak ik op een congres twee jeugdverpleegkundigen die in opdracht van hun werkgever de vraag onderzochten hoe ze hun reguliere gesprek met 14-jarigen terug konden brengen van dertig naar twintig minuten. Een bezuinigingsmaatregel, genoopt door het 'bestaande financiële kader'. In die twintig minuten moest dan een heel protocol aan vragen worden afgewerkt. Of ik geen tips voor ze had. Ik wist het eerlijk gezegd ook niet; hoe kun je nu in twintig minuten een

betekenisvol gesprek hebben waarin je én gezonde voeding én veilig vrijen én de algehele gemoedstoestand moet afvinken?

Maar nu wordt dat 'bestaande financiële kader' dus verruimd. Ik vind met name goed dat dit budget wordt besteed aan de waardevolle tijd van professionals. Beleid stuurt vaak op de harde aanwijsbare maatregelen; we investeren eerder in bakstenen dan in mensen. Neem de Centra voor Jeugd en Gezin, die de afgelopen jaren overal zijn geopend. Onlangs concludeerde de Rekenkamer dat de bekendheid van deze CJG's bij het brede publiek - ouders en jongeren - achterblijft. Niet verwonderlijk; het is één ding om een nieuw bordje aan de gevel te onthullen, maar vele malen lastiger is het om jongeren die met vragen en dilemma's rondlopen over je drempel heen te krijgen. Allereerst gebruiken ze vaak andere mediakanalen dan volwassenen. En verder zijn ze zich er vaak helemaal niet van bewust dat ze met een mogelijk probleem rondlopen. Wie dan leeft, wie dan zorgt, toch?

Daarom vind ik het ook een goede beweging om jongeren te spreken op plekken waar ze toch al zijn, zoals op school. En laat nu bij menig gesprek de conclusie maar zijn dat alles goed gaat; het is een uitgelezen moment om het belang van gezond eten, genoeg bewegen en veilig vrijen aan te stippen. Nee, een gevulde koek als ontbijt is niet gezond. En ja, ook van de eerste keer seks kun je zwanger worden. Daarnaast kunnen jongeren die wél vragen of problemen hebben vroegtijdig worden doorverwezen naar specialisten die hen verder helpen.

”Meerderheid van jongeren vindt gesprek goed plan,,